

KIRÁLY LEVENTE

Apokrif középkori dalok

[Egy új holdat sem számolok...]

*Egy új holdat sem számolok, éjjelt nappallá téve,
s rútan hortyogni át szépfényű nappalt,
ó, nem! Napba nézek ezért, hogy ne lássak,
és élvezzem, vissza se tartva hófehér
lovamnak futását, mi a gyönyörnek futása így,
s nem számolok én holdat s nappalt se már.*

[Ó, latin, szeretni nem szerettelek soha...]

*Ó, latin, szeretni nem szerettelek soha,
mert hiába rútabb, érdekesebb s rongyabb
az én nyelvem, még ha megvettek is ezért,
én ezt a nyelvet szeretem csak, mi nyelvemnek
hegyéről, légzéséből, s álmaimból előtör!*

[Berúgtam hát, be én...]

*Berúgtam hát, be én, s a szám az csúnyán
eljárt. A főnemes, kit megsértett szavam,
a legvéresebb kezű lovag volt, kit valaha
is hordott hátán a föld. Mindenki túrte,
hogyan vágja ki nyelvemet, s veret rám
nehéz bilincset. Mert lovag én nem vagyok,
hiába voltam a király barátja, s szellemben
véle egy magasságban, rangom amúgy
semmilyen, hát életem is semmit ér.
A lovag holnap lefejeztet a piacon.
Meggyóntam már a szokásos semmiségeket,
de te, király, adtál egy pergamenlapot,
hogy írjam meg életem versét. Írom, és*

*ez az, mit olvasol, de időm véges, csűrni,
csavarni szót nincs idő, ezért jól jegyezd meg hát:
rájöttem rég: Isten nincs, ezért hatalmadnak forrása
sem létezik. Mi, a nyomorgó, ostobán
tartott nép egyszer ezt megúnjuk, s telhet
bár sok száz év, a birkanyájából fel-fel
veti néhány szerencsésebb a fejét, húzva
a többi szerencsétlennék üstökét is a porból,
megtagadja Istent, de még ennél is elébb
tégedet, ó, király, s fajtádnak egészét.
Legyen ez a tiszta igazság kristálypoharamból,
a versből, amely szívedbe talál és befészkelődik
elmédbe, jól tudom. És mutasd meg fiadnak,
és ő is mutassa majd a saját fiának.
Az a kor sem lesz jobb, csak más,
de rátok nem vár ott semmi jó. A versem hát
ajándék néked, pedig meg sem érdemled, ó, király!*

Ajánlás:

*Lásd, a forma kedvéért hagytam ezt itt,
mert alig van már időm, s a formával
egy pillanatot sem vesztegethettem el.
A lényegét leírtam, az már csak szerencsém
fényűzése, mit most olvasol. A formára
nem adhattam, s tudd azt is, egyszer lesz
még ilyes írás, még ha most hamisan is zeng,
fület repesztően, mint az otromba, havasi kürt,
vagy a keleti népek rikoltó éneklése.
A forma már nem lesz oly fontos, de e levél
addig biztos el fog veszni, ó, király. Mert
másnak meg nem mutathatod, csak utódodnak.
Ó, átkozott balszerencse, a világ nem ismerheti
meg életem fő művét. A mécses fogy, alig
pislákol csak, hajnalban már nincs tovább
az élet, nem félek a haláltól, búcsúzom tőletek,
már vakon írok, remélem, olvasni lehet még,
a halál könnyű, mint az esti fuvallat.*

Békés víz

Széles folyóba gázolsz, meséled, mennyire veszélyes, mert gyors sodrású, és csak úgy habzik a víz, mikor alligátorok háta naplementekor fölbukkan. Nem is beszélve a piranhákról, akik, hipp-hopp, észre sem veszed, máris lerágtak a csontodig. És ha ezek után még sodródsz egy kicsit az árral, szétloccsantod fejed a sziklákon, már ha szíved kibírja a hosszú zuhanást, mert hallgasd csak, ez a zúgás: vízesés. Békés vizekre vágysz, melyben a legnagyobb hal is csak vízi-csibét húz le néha, és csak a legöregebb halászok mesélnek arról, hogy egynek a gyomrából szedték már ki csecsemő csontjait.

Nemrég újra gondoltál rájuk, így:

„Az első délben szállt le. Aztán a hegyek mögött még sok. Elözönlöttek mindent. Bőrük zöld, szemük fekete és nagy. Vékony ujjuk van. Nem támadtak meg minket, de nem is barátságosak. Egész nap csak mászkálnak, fel s alá, mintha halaszthatatlan dolguk volna. Beszélni nem lehet velük. Ha mutogattunk nekik, akkor sem válaszolnak. Nem tudni, mit akarnak itt egyáltalán. [...] Másnap délben el is mentek aztán. Itt voltak, de nem tudjuk miért.”

„Hemzsegnek egész álló nappal, rianásuk szüntelen. Behemót felépítményük lucskos, szőrzetük dús, hajzatuk változékony, ihol sörte, ihol lobonc, s színük is számtalan. Falatnyi emse-szemük tompán világlik, mintha értelem alig lakozna bennök. [...] Nem cselekedhetünk velök semmit, mit érdemleges volna. Egyszer tán, a messzi jövődőben újfent tiszteletünk tehetjük eme féltéken, de addig még temérdek víz hömpölyög tova a Níluson s Tiszán.”